खान्देशची ग्रामदेवता कानुबाईचा रविवारी उत्सव

खान्देशात श्रावण महिन्यात विविध सणत्यातील एक प्रमुख सण खान्देशची .उत्सव साजरे केले जातात- जळगाव .ग्रामदेवता कानुबाईचा उत्सव होय, धुळे आणि नंदुरबार जिल्ह्यात हा सण श्रावणातील पहिल्या रविवारी साजरा करण्याची परंपरा आहे .या व चौथ्या रविवारी कानुबाईची स्थापना केली जाते-काही भागात दुस . कानुबाई सण तसा दोन दिवसांचा, परंतु कानुबाईंचे रोट .किमान पाच दिवस खावे लागत असतात (प्रसाद)

कानुबाईची स्थापना करताना कुटुंबातील ज्येष्ठांना मान दिला जातोनोकरी ., उद्योगव्यवसाय -निमित्ताने बाहेरगावी गेलेले कुटूंबातील अन्य सदस्यही या उत्सवाला आवर्जुन उपस्थित राहतात. कुटुंबातील सदस्य एकत्र येऊन श्रावणातील पहिल्या रविवारी सकाळी कानुबाईची विधिवत स्थापना करतात.

रविवारी सकाळी पारंपारिक गीतांच्या गजरात कानुबाईची स्थापना केली जातेकुटु .ंबातील लहानमोठ्या पुरुष - तांदळाची खीर .मुठी घेतल्या जातात (गहू) मंडळींच्या रोटांच्या, पुरण पोळी, दुध, दही व गंगाफळची भाजी असा कानुबाईला नैवेद्य दाखविला जातोसर्व कुटुंबातील .त्यानंतर आपल्या कुलस्वामिनीची आरती केली जाते . सदस्य एकत्र बसून कानुबाईचा प्रसादग्रहन करताततत्याआधी मुंज जेवू .उर्वरित नैवेद्य सोमवारी खावा लागतो . आपल्या कुटुंबातील सदस्यांच्या .चार दिवसात संपवावे लागतात-उर्वरित रोट पुढील तीन .घातले जातात विशेष म्हणजे कुटुंबातील मुलींनाही हे रोट खाऊ दे .या कुणालाही हे रोट खायला देत नाही-व्यतिरिक्त दुसत नाहीतफुगडी खेळत .या दिवशी अर्थात सोमवार सकाळी कानुबाईच्या विसर्जनाची मिरवणूक काढली जाते-दुस ., पारंपारिक गाणे म्हणत कानुबाईला निरोप दिला जातोखान्देशातील इडापिडा जाऊन प्रत्येकाच्या घरात सुख . समृध्द नांदावी, असं साकडं कानुबाईला घातलं जातं.

साभार:

Divyamarathi.com